

7. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/71-1-12>

УДК 657.11

Оляднічук Н.В.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування,
Уманський національний університет садівництва

Підлубна О.Д.

викладач кафедри обліку і оподаткування,
Уманський національний університет садівництва

Olyadnichuk Natalia, Pidlybna Olga

Uman National University of Horticulture

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ Й АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ВИПЛАТАМИ ПРАЦІВНИКАМ

Удосконалення обліково-економічних процесів суб'єктами підприємництва продиктовано часом у зв'язку з постійними змінами і доповненнями законодавчих та нормативно-правових актів. У статті розглянуто актуальні питання обліку й аудиту розрахунків за виплатами працівникам, проаналізовано проблемні ділянки бухгалтерського обліку й аудиту. Проаналізовано сучасний стан обліку розрахунків за виплатами працівникам та його відповідність обліковій політиці підприємства. Розглянуто шляхи оптимізації та регулювання заробітної плати; упорядковано схему обліку праці, її оплати, оподаткування та виплати; розроблено алгоритм проведення внутрішнього аудиту розрахунків за виплатами працівникам. Викладені у статті результати дослідження мають практичне спрямування, тому можуть бути використані суб'єктами підприємництва у господарській діяльності.

Ключові слова: бухгалтерський облік, внутрішній аудит, розрахунки за виплатами працівникам, господарська діяльність, суб'єкт підприємництва.

Постановка проблеми. Питання бухгалтерського, податкового та статистичного обліку розрахунків ыз працівниками за відпрацьований і невідпрацьований (відпустковий та лікарняні виплати) час займають особливе місце в обліково-економічній роботі суб'єкта підприємства. Облік відпрацьованого часу, нарахування та оподаткування і виплата заробітної плати відображають різнобічні інтереси двох учасників соціально-трудових відносин (роботодавця та найманого працівника). Тому належна організація обліку праці та розрахунків за виплатами працівникам потребує дотримання організаційно-економічної, фінансово-розрахункової дисципліни, своєчасного і правильного фіксування відпрацьованого часу та нарахованої оплати праці за обсяги виробленої продукції, виконаних робіт, наданих послуг, оподаткування нарахованих виплат з урахуванням пільгових категорій працівників та соціальних гарантій.

Нарахування та виплата заробітної плати, інших виплат вітчизняними суб'єктами підприємства здійснюється та регламентується на підставі законодавчо-

правових, методичних та інших нормативних документів і регулюється власником підприємства. Організаційний процес оплати праці на кожному підприємстві здійснюється відповідно до тарифної системи, яка включає в себе тарифні ставки, тарифні сітки, схеми посадових окладів, тарифно-кваліфікаційні характеристики тощо.

Дотримання законодавчих та нормативно-правових актів щодо достовірності і своєчасності нарахування й виплати заробітної плати забезпечує безперерйне високоефективне функціонування виробничого процесу, задовольняючи потреби роботодавця і найманого працівника.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження теорії, методології обліку праці та витрат на її оплату, а також вивчення питань формування облікової політики підприємства в частині оплати праці, запровадження внутрішнього аудиту суб'єктами підприємництва здійснили вчені, серед яких: О.М. Бунда, Ю.М. Матяш, Н.А. Іванова, С.О. Михайловина, О.М. Матрос, А.І. Кашперська,

А.Г. Струпова, Т.О. Меліхова, Н.С. Чкалова, Є.Є. Іващенко, Ю.Ю. Миронова, В.А. Панасенко, Л.М. Очеретько, К.О. Багрій, Н.М. Старченко та інші. Зважаючи на вагомий науковий напрацювання, невирішеною залишається низка проблем щодо нарахування оплати праці працівникам з особливими умовами праці, оподаткування зарплати працівників, які мають податкові соціальні пільги та форми і методи виплати (готівкові, безготівкові, платіжними інструментами тощо).

Ефективність діяльності суб'єкта підприємництва залежить від роботи найманих працівників, а їхня мотивація – від соціально-економічних умов праці. Проте сучасний вітчизняний механізм розрахунків за виплатами працівникам недостатньо ефективний і потребує вирішення низки проблем. Синтезуючи основні проблеми обліку праці та розрахунків за виплатами працівникам, які виділяють науковці Т.О. Меліхова, Н.С. Чкалова, Є.Є. Іващенко [4], Ю.Ю. Миронова, В.А. Панасенко [5], можна їх узагальнити у групи:

- недосконалість автоматизованих облікових систем розрахунків за виплатами працівникам, що ускладнюють процес формування звітності;
- недостатня організація процесу методичних аспектів розрахунків за виплатами працівникам у комплексі з вирішенням інших управлінських завдань;
- проблеми автономного регулювання процесу розрахунків за виплатами працівникам;
- недосконала структура низки первинних документів з обліку праці та її оплати, що вимагає додаткових зусиль на опрацювання обліково-економічної інформації.

Вирішення вищезазначених та інших проблем облікового характеру сприятиме формуванню якісних інформаційних масивів для здійснення внутрішнього аудиту та економічного аналізу з метою прийняття виважених управлінських рішень. Здійснення належного внутрішнього аудиту обліку витрат на формування фонду оплати праці та виплат працівникам забезпечить дотримання основних принципів бухгалтерського обліку в частині відповідності понесених витрат нарахованим доходам, своєчасності формування обліково-економічної інформації та відображення її у звітності.

Формулювання цілей статті. Метою написання статті є обґрунтування теоретичних і практичних проблемних питань обліку й аудиту розрахунків за виплатами працівникам та пошук шляхів їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Закон України «Про оплату праці» [12] визначає економічні, правові та організаційні засади оплати праці працівників, які перебувають у трудових відносинах, на підставі укладеного трудового договору (контракту) із суб'єктами підприємництва усіх форм власності та господарювання. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам» (П(с)БО) [11] визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про виплати працівникам у грошовій і натуральній формах та розкриття її у фінансовій звітності.

О.М. Бунда, Ю.М. Матяш [1, с. 39] вважають, що основним завданням внутрішньої управлінської звітності розрахунків за виплатами працівникам є формування джерела інформації для аналізу розрахунків з оплати праці і прийняття ефективних управлінських рішень. Вважаємо, що проведенню ефективного аналізу розрахунків за виплатами працівникам передусім внутрішній аудит, який є вагомою складовою частиною внутрішнього контролю. Тому доцільно в кінці звітного періоду здійснювати внутрішню аудиторську перевірку з метою надання правдивої та неупередженої обліково-економічної інформації для економічного аналізу цієї ділянки обліку.

Ю.Ю. Миронова, В.А. Панасенко [5, с. 122] переконані в тому, що важливе значення під час визначення розміру заробітної плати має чітко організована облікова робота розрахунків за виплатами працівникам у структурних підрозділах і на підприємстві загалом. На думку авторів, процес організації праці базується на трьох основних елементах, таких як нормування праці, її тарифікація, системи і форми оплати. Нормування праці забезпечує кількісну оцінку, тарифікація – якісну, а системи і форми показують порядок нарахування заробітної плати.

На думку Н.М. Селіванової, Б.Б. Ветренюк [13, с. 96], одночасне застосування для групування інформації кількох аналітичних ознак розширяє її аналітичні можливості і дає змогу використовувати у різних процесах (нарахування заробітної плати, її узагальнення у розрізі структурних підрозділів, працівників, складання форм звітності із праці тощо). Багатоступенева ієрархічна структура робочого плану рахунків, розроблена кожним суб'єктом підприємництва та відображена в обліковій політиці підприємства, забезпечує узагальнення інформації на різних рівнях управління з метою проведення аудиту та здійснення послідовного, поглибленого аналізу динаміки структури фонду оплати праці та інших виплат працівникам.

Необхідність удосконалення та спрощення структури первинних документів вбачають Н.В. Оляднічук, О.Г. Шайко [7, с. 118], що забезпечить своєчасне, достовірне, неупереджене відображення облікових даних про витрати на оплату праці, зокрема у галузі тваринництва, та сприятиме зниженню трудомісткості облікових робіт і підвищенню якості економічної інформації.

На думку Н.А. Іванової, С.О. Михайловиної, О.М. Матрос [2], із метою належної організації праці та її оплати доцільно створити службу внутрішнього аудиту як окремий підрозділ управління підприємством, передбачивши у штаті необхідну кількість бухгалтерів-аудиторів. Тому, вважають автори, необхідно розробити єдині положення та методiku здійснення внутрішнього аудиту для суб'єктів підприємництва з урахуванням форм і методів господарювання.

А.І. Кашперська, А.Г. Струпова [3] досліджують організаційно-методичні аспекти внутрішнього аудиту розрахунків з оплати праці в сільськогосподарських

підприємствах. На думку авторів, процес організації внутрішнього аудиту має супроводжуватися необхідними інформаційними, технічними, людськими (підбір, тестування, виховання кадрів) ресурсами, розробленими організаційними регламентами. Організація внутрішнього аудиту передбачає діяльність працівників спеціалізованого структурного підрозділу (внутрішнього аудитора) суб'єкта сільськогосподарського підприємства, спрямовану на оцінювання ефективності, результативності, економічності та продуктивності процесів, пов'язаних із центрами утворення витрат.

У результаті наукових досліджень та пошуку шляхів вирішення вищевикладених проблем недостатньо дослідженими й не вирішеними залишаються питання як теоретичного, так і практичного характеру, серед основних такі: удосконалення облікової політики підприємства в частині обліку розрахунків за виплатами працівникам; документальне забезпечення та своєчасність формування первинних документів з обліку праці, її оплати, інших виплат працівникам; оптимізація регулювання процесу розрахунків за виплатами працівникам та схеми обліку праці, її оплати, оподаткування для задоволення потреб зацікавлених користувачів усіх рівнів; розроблення процедур та визначення об'єктів внутрішнього аудиту; формування алгоритму процесу внутрішнього аудиту розрахунків за виплатами працівникам.

Отже, науковий підхід до організації обліку й аудиту розрахунків за виплатами працівникам дасть змогу забезпечити інформацією про кількісні і якісні характеристики складу персоналу, використання робочого часу, продуктивність праці, нарахування заробітної плати, її оподаткування тощо. Сучасні соціально-економічні умови та тенденції розвитку обліково-економічної науки спонукають використовувати новітні технології та спеціальний інструментарій для вирішення завдань облікового характеру щодо діяльності людського капіталу, створення належних умов для ефективного функціонування цілісної системи бухгалтерського обліку.

Реформування бухгалтерського обліку заробітної плати та інших виплат працівникам передбачає поетапне та поступове вдосконалення діючої моделі бухгалтерського обліку: удосконалення первинних документів та пристосування їх до конкретних виробничо-облікових умов, оптимізацію структури аналітичного і синтетичного обліку. За таких умов матиме місце своєчасне формування та чітке розмежування за об'єктами обліку економічної інформації в результаті здійснення господарських операцій.

Удосконалення обліку розрахунків за виплатами працівникам має починатися з удосконалення облікової політики підприємства щодо цього об'єкта обліку, оскільки облікова політика є детальною інструкцією для обліково-економічної служби суб'єкта підприємництва. Для врегулювання питань щодо розрахунків за виплатами працівникам законодавством передбачено формування відповідних нормативних документів кожним суб'єктом підприємництва (рис. 1).

Отже, вдало сформована облікова політика підприємства забезпечує об'єктивність відображення інформації в обліку та звітності, ефективність прийняття управлінських рішень та планування стратегічних цілей.

Своєчасність формування первинних документів, впорядкованість їх руху та опрацювання має регулюватися графіком документообігу, складеним головним бухгалтером, дотримання якого є обов'язковим для відповідальних осіб. Дотримання виробничо-облікової дисципліни забезпечить неупереджене, своєчасне формування вхідних інформаційних масивів, їх опрацювання та отримання вихідної інформації, необхідної для потреб управління, аудиту, аналізу, стратегічного планування.

Удосконалення організації праці та обліку розрахунків за виплатами працівникам має здійснюватися шляхом оптимізації та регулювання заробітної плати (рис. 2).

Комплексне й систематичне регулювання праці та її оплати сприятиме покращенню якості процесу організації обліку розрахунків за виплатами працівникам

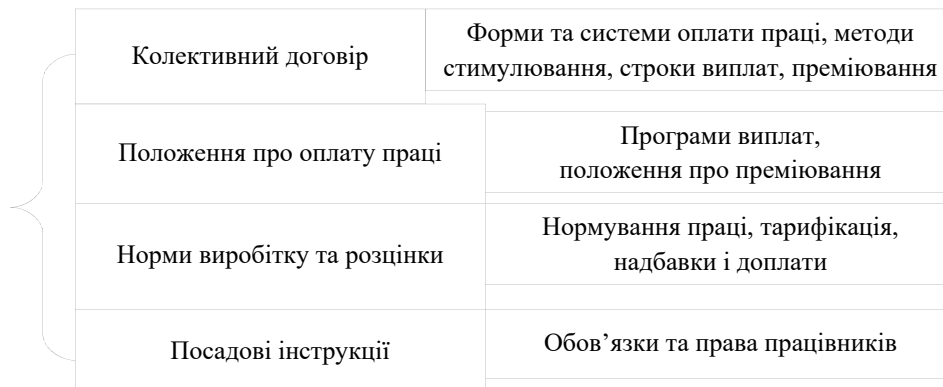

Рис. 1. Нормативне забезпечення обліку розрахунків за виплатами працівникам

Джерело: складено авторами

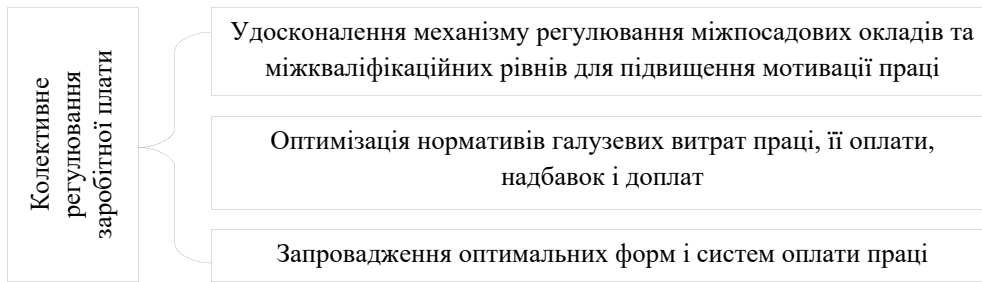

Рис. 2. Шляхи оптимізації та регулювання заробітної плати

Джерело: складено авторами

та підвищенню продуктивності праці. Сучасні інформаційні системи і технології в облікових процесах дозволяють оптимізувати роботу обліково-економічної служби. Завдяки модульній побудові сучасних технологій вирішення завдань з обліку розрахунків за виплатами працівникам дозволяє розрахувати оптимальний фонд оплати праці та інших виплат у розрізі структурних підрозділів, виявляти відхилення фактичних показників від планових із метою прийняття управлінських рішень. У кінці звітної періоду автоматично здійснюється перевірка розрахункової відомості, нарахувань та утримань, визначається кінцеве сальдо, яке слугує початковим для наступного звітної періоду. Упорядковану схему обліку розрахунків за виплатами працівникам наведено на рис. 3.

Облік розрахунків за виплатами працівникам потребує особливої уваги і виваженого підходу до здійснення господарських операцій, пов'язаних з обліком праці та її оплати.

З цією метою доцільно запроваджувати внутрішній аудит для встановлення достовірності облікових і звітних даних щодо нормування, документування, нарахування, оподаткування та видачі зарплати. Основні вектори внутрішнього аудиту розрахунків за виплатами працівникам такі:

– перевірка ведення обліку особового складу працівників;

– достовірність оперативного обліку використання робочого часу;

– обґрунтованість нарахування зарплати, інших виплат, оподаткування.

З метою забезпечення належного внутрішнього аудиту та досягнення мети його проведення необхідно чітко сформулювати об'єкти аудиту:

– елементи облікової політики (колективний договір, трудова дисципліна, система контролю тощо);

– операції з обліку (оплата праці, інші виплати, їх оподаткування);

– записи в реєстрах обліку (аналітичний і синтетичний облік);

– інформаційні дані про результати інвентаризацій, ревізій (акти, протоколи, постанови).

Одним із основних завдань внутрішнього аудиту розрахунків за виплатами працівникам є визначення порядку проведення перевірки таких розрахунків, тобто розроблення алгоритму здійснення аудиту (рис. 4).

Важливим показником під час здійснення внутрішнього аудиту є продуктивність праці, її оплата та оподаткування. Під час перевірки первинних документів установлюється повнота заповнення необхідних реквізитів, наявність підписів уповноважених осіб, відсутність у документах виправлень та дописувань. Досліджується відповідність аналітичного обліку роз-

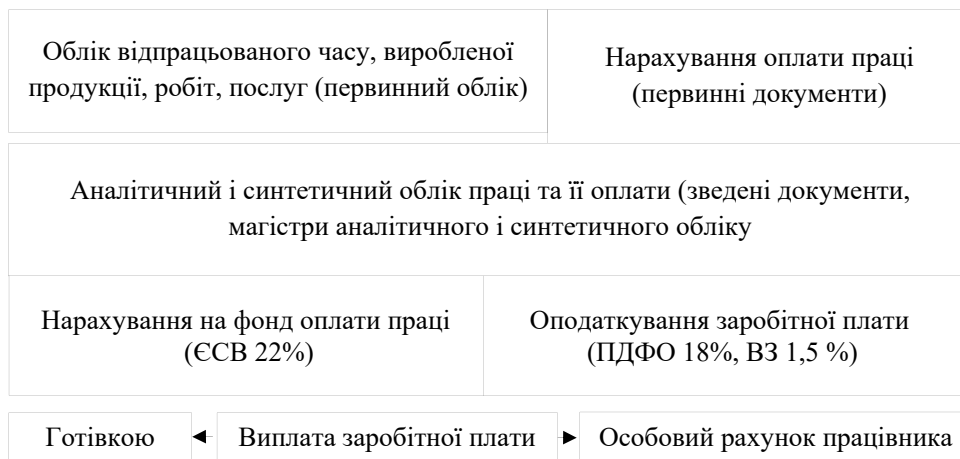

Рис. 3. Упорядкована схема обліку праці, її оплати, оподаткування та виплати

Джерело: складено авторами

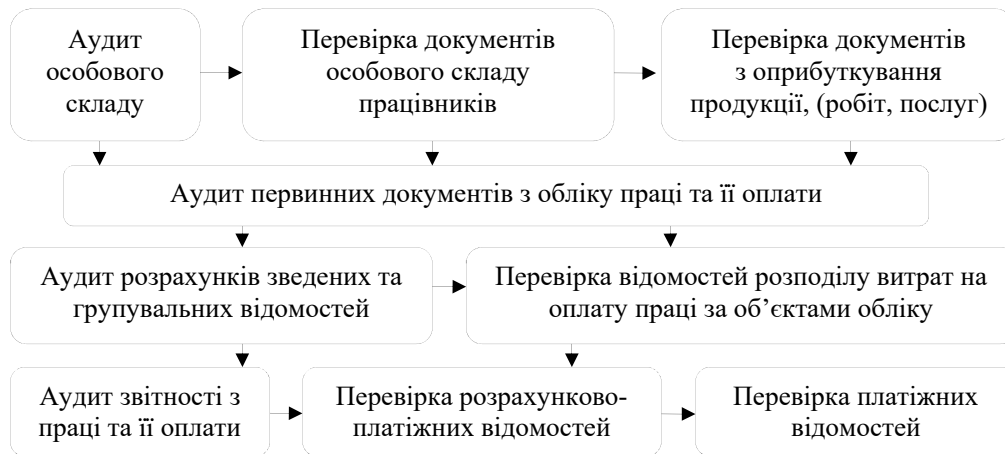

Рис. 4. Алгоритм проведення внутрішнього аудиту розрахунків за виплатами працівникам

Джерело: складено авторами

рахунків за виплатами працівникам синтетичному обліку за рахунком 66 «Розрахунки за виплатами працівникам».

Висновки. Таким чином, удосконалення облікової політики підприємства в частині обліку розрахунків за виплатами працівникам, розроблення належного документального забезпечення, оптимізація та регулю-

вання заробітної плати, упорядкування схеми обліку праці, її оплати та оподаткування і видачі, розроблення основних векторів внутрішнього аудиту розрахунків за виплатами працівникам та алгоритм його проведення забезпечать комплексний підхід до вирішення проблемних питань з обліку й аудиту розрахунків за виплатами працівникам.

Список літератури:

1. Бунда О.М., Матяш Ю.М. Бухгалтерський облік розрахунків з оплати праці в управлінні підприємством. *Інтернаука*. 2016. № 12 (2). С. 38–41. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzlubp_2010_4_15 (дата звернення: 21.12.2020).
2. Іванова Н.А., Михайловина С.О., Матрос О.М. Шляхи удосконалення внутрішнього аудиту розрахунків за виплатами працівникам. *Інтернаука*. 2020. № 9. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2020-9-6302> (дата звернення: 23.12.2020).
3. Кашперська А.І., Струпова А.Г. Організаційно-методичні аспекти внутрішнього аудиту розрахунків з оплати праці в сільськогосподарських підприємствах. *Інтернаука*. 2017. № 17 (39). 2 т. URL: <https://www.inter-nauka.com/issues/2017/17/?author=3738> (дата звернення: 28.12.2020).
4. Меліхова Т.О., Чкалова Н.С., Іващенко Є.Є. Удосконалення внутрішнього контролю розрахунків за виплатами працівникам для підвищення якості формування інформації в обліку. *Економіка та держава*. 2019. № 3. С. 95–101. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2019.3.95> (дата звернення: 05.01.2021).
5. Миронова Ю.Ю., Панасенко В.А. Проблеми організації обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві. *Економіка і регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2016. № 1. С. 121–126. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrig_2016_1_20 (дата звернення: 21.12.2020).
6. Михайловина С.О. Іванова Н.А. Внутрішній аудит: необхідність та впровадження на сільськогосподарських підприємствах. *Економічні студії*. 2019. № 1 (23) березень 2019. С. 44–48.
7. Оляднічук Н.В., Шайко О.Г. Удосконалення первинного обліку праці та її оплати у сільськогосподарських підприємствах. *Економіка АПК*. 2011. № 5. С. 116–120.
8. Очеретько Л.М., Багрій К.О. Удосконалення обліку витрат на оплату праці. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 23. С. 67–72.
9. Плахтій Т.Ф. Удосконалення моделі аналітичного обліку розрахунків за виплатами працівникам. *Науковий вісник ТДАУ*. 2016. № 4. С. 28–33.
10. Подолячук О.А. Облікова політика щодо заробітної плати. *Облік і фінанси*. 2018. № 1. С. 64–71.
11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.10.2003. № 601. База даних «Законодавство України». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03> (дата звернення: 12.12.2020).
12. Про оплату праці : Закон України від 23.01.97 р. № 29/97. База даних «Законодавство України». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр> (дата звернення: 12.12.2020).
13. Селіванова Н.М., Ветренюк Б.Б. Сучасні проблеми обліку оплати праці та шляхи їх вирішення. *Проблеми ринку та розвитку регіонів України в XXI столітті* : матер. VII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. м. Одеса, 05-09.12.2016 р., Одеса, 2016. С. 95–97. URL: <https://economics.opu.ua/files/science/ipreed/2016/95.pdf> (дата звернення: 28.12.2020).

14. Старченко Н.М. Удосконалення методики обліку виплат працівникам. *Економічні науки. Серія «Облік і фінанси»*. Вип. 9 (33). Ч. 3. 2017. С. 71–76.

References:

1. Bunda O.M., Matjash Ju.M. (2016) Bukhghaltersjkyj oblik rozrakhunkiv z oplaty praci v upravlinni pidpryjemstvom [Accounting for payroll in the management of the enterprise]. *Internauka*, no. 12 (2), pp. 38–41. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzlubp_2010_4_15 (accessed 21 December 2020).
2. Ivanova N.A., Mykhajlovyna S.O., Matros O.M. (2020) Shljakhy udoskonalennja vnutrishnjogho audytu rozrakhunkiv za vyplatamy pracivnykam [Ways of improvement of internal audit of calculations are after payments to the workers]. *Internauka*, no. 9. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2020-9-6302> (accessed 23 December 2020).
3. Kashpersjka A.I., Strupova A.Gh. (2017) Orghanizacijno-metodychni aspekty vnutrishnjogho audytu rozrakhunkiv z oplaty praci v siljsjkgohospodarsjkykh pidpryjemstvakh [Organizationally-methodical aspects of internal audit of calculations are from the remuneration of labour in agricultural enterprises]. *Internauka*, no. 17 (39). 2 t. Available at: <https://www.inter-nauka.com/issues/2017/17/?author=3738> (accessed 28 December 2020).
4. Melikhova T.O., Chkalova N.S., Ivashhenko Je.Je. (2019) Udoskonalennja vnutrishnjogho kontrolju rozrakhunkiv za vyplatamy pracivnykam dlja pidvyshhennja jakosti formuvannja informaciji v obliku [Improvement of internal control of calculations after payments to the workers for upgrading of forming of information in an account]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 3, pp. 95–101. Available at: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2019.3.95> (accessed 05 January 2021).
5. Myronova Ju.Ju., Panasenka V.A. (2016) Problemy orghanizaciji obliku rozrakhunkiv z oplaty praci na pidpryjemstvi [Problems of organization of account of calculations are from the remuneration of labour on an enterprise]. *Ekonomika i rehiony. Serija: Ekonomika ta pidpryjemnyctvo*, no. 1. pp. 121–126. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrig_2016_1_20 (accessed 21 December 2020).
6. Mykhajlovyna S.O. Ivanova N.A. (2019) Vnutrishnij audyt: neobkhdnistj ta vprovadzhennja na siljsjkgohospodarsjkykh pidpryjemstvakh [Internal audit: necessity and implementation in agricultural enterprises]. *Ekonomichni studiji*, no. 1 (23), March 2019, pp. 44–48.
7. Oljadnichuk N.V., Shajko O.Gh. (2011) Udoskonalennja pervynnogho obliku praci ta jiji oplaty u siljsjkgohospodarsjkykh pidpryjemstvakh [An improvement of primary account of labour and her payment is in agricultural enterprises]. *Ekonomika APK*, no. 5, pp. 116–120.
8. Ocheretjko L.M., Baghrij K.O. (2018) Udoskonalennja obliku vytrat na oplaty praci [An improvement of account of charges is on the remuneration of labour]. *Investyciji: praktyka ta dosvid*, no. 23, pp. 67–72.
9. Plakhtij T.F. (2016) Udoskonalennja modeli analitychnogho obliku rozrakhunkiv za vyplatamy pracivnykam [An improvement of model of the analytical accounting of calculations is after payments to the workers]. *Naukovyj visnyk TDAU*, no. 4, pp. 28–33.
10. Podoljanchuk O.A. (2018) Oblikova polityka shhodo zarobitnoji platy [Registration politics is in relation to a salary]. *Oblik i finansy*, no. 1, pp. 64–71.
11. Polozhennja (standart) bukhghaltersjkgogho obliku 26 «Vyplaty pracivnykam», zatverdzhene nakazom Ministerstva finansiv Ukrainy vid 28.10.2003. no. 601. Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy». Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03> (accessed 12 December 2020).
12. Pro oplaty praci: Zakon Ukrainy vid 23.01.1997 no. 29/97. Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy». Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/108/95-vr> (accessed 12 December 2020).
13. Selivanova N.M., Vetrenjuk B.B. (2016) Suchasni problemy obliku oplaty praci ta shljakhy jikh vyrishennja [Modern problems of account of remuneration of labour and ways of their decision]. *Proceedings of the Problemy rynku ta rozvytku rehioniv Ukrainy v XXI stolitti* (Odesa, December 05–09 2016), Odesa, pp. 95–97. Available at: <https://economics.opu.ua/files/science/ipreed/2016/95.pdf> (accessed 28 December 2020).
14. Starchenko N.M. (2017) Udoskonalennja metodyky obliku vyplat pracivnykam [Improvement of methodology of account of payments to the workers]. *Ekonomichni nauky. Serija «Oblik i finansy»*, vol. 9 (33), ch. 3, pp. 71–76.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УЧЕТА И АУДИТА РАСЧЕТОВ ПО ВЫПЛАТАМ РАБОТНИКАМ

Совершенствование учетно-экономических процессов субъектами предпринимательства продиктовано временем в связи с постоянными изменениями и дополнениями законодательных и нормативно-правовых актов. В статье рассмотрены актуальные вопросы учета и аудита расчетов по выплатам работникам, проанализированы проблемные участки бухгалтерского учета и аудита. Проанализировано современное состояние учета расчетов по выплатам работникам и его соответствие учетной политике предприятия. Рассмотрены пути оптимизации и регулирования заработной платы; систематизирована схема учета труда, его оплаты, налогообложения и выплаты; разработан алгоритм проведения внутреннего аудита расчетов по выплатам работникам. Изложенные в статье результаты исследования имеют практическое направление, поэтому могут быть использованы субъектами предпринимательства в хозяйственной деятельности.

Ключевые слова: бухгалтерский учет, внутренний аудит, расчеты по выплатам работникам, хозяйственная деятельность, субъект предпринимательства.

IMPROVEMENT OF ACCOUNTING AND AUDIT OF CALCULATIONS FOR PAYMENTS TO EMPLOYEES

The issues of labor accounting and pay are always in the center of attention of scientists and practitioners, as they are of great socio-economic importance for the business entity and the employee. The purpose of the study is to substantiate the theoretical and practical problems of accounting and auditing of payments to employees and find ways to solve them. The need to improve the accounting and economic processes of business entities is dictated by time in connection with the constant changes and additions to laws and regulations. The article considers topical issues of accounting and audit of payments to employees, analyzes the problem areas of accounting and the use of effective internal audit. Accrual and payment of wages and other payments to employees for time worked and not worked by them, is carried out and regulated by domestic businesses on the basis of legal, methodological and other regulations and is regulated by the owner of the enterprise. Compliance with laws and regulations on the reliability and timeliness of accrual and payment of wages ensures the smooth and efficient operation of the production process, meeting the needs of the employer and employee. The modern domestic mechanism of payments for employees is not effective enough and needs to solve a number of problems: outdated automated accounting systems for payments to employees, which complicate the process of accounting and reporting; imperfect organization of the process of settlements for payments to employees in combination with the solution of other management tasks of the business entity; inability to autonomously regulate the process of payment of payments to employees; outdated and imperfect structure of a number of primary documents on labor accounting and its payment, which requires additional efforts to process accounting and economic information. As a result of scientific research and finding ways to solve the above problems, insufficiently researched and unresolved issues remain both theoretical and practical: systematic revision and improvement of accounting policies by business entities to account for payments to employees; observance of accounting discipline in relation to documentary support and timeliness of formation of primary documents on labor accounting and its payment; ensuring periodic regulation of the process of settlements for payments to employees and optimization of the scheme of labor accounting, its payment and taxation; development of procedures and identification of internal audit objects; formation of the algorithm of the process of internal audit of payments for employees. Thus, the proper organization of labor accounting and payments to employees requires compliance with organizational and economic, financial and settlement discipline, timely and correct recording of time worked and accrued wages for the volume of products, work performed, services provided, taxation of accrued benefits, taking into account privileged categories workers and social guarantees.

Key words: *accounting, internal audit, payments to employees, business activity, business entity.*